

Gävle

Matakuten pressas – butikerna skänker mindre mat

22 maj 2025 11:00

**Butikerna skänker mindre mängder livsmedel till Matakuten.
– Flera gånger i veckan tar maten slut, säger verksamhetsansvarige
Janne Kraft.**

Elizabeth Forsmark
Text

– Även om matgåvorna minskar måste man komma ihåg att vi räknar med att samla 210 – 220 ton mat i år, säger verksamhetschefen Janne Kraft.
Bild: Elizabeth Forsmark

Under årets första fyra månader har mängden livsmedelsgåvor till Matakuten sjunkit med 13 procent jämfört med samma period i fjol.

– Jag tror att det kan vara en resursfråga hos butikerna. De är företag som också känner av den ekonomiska stressen och behöver minska sina kostnader. De har kanske inte möjlighet att ha lika mycket personal som kan hantera matgåvor. Det är enklare att slänga maten, säger Janne Kraft.

En annan förklaring kan vara att butikerna i högre utsträckning säljer ut varor med kort datum till exempel via appar, mat som tidigare gick till Matakuten.

– Å ena sidan är det win-win för att minska matsvinnet i samhället och det applåderar vi. Men å andra sidan skapar det stress när vi måste säga nej till människor för att vi har slut på mat.

Matakuten har öppet fyra dagar i veckan. Under tre av dem får människor, i slutet på dagen, ofta vända tomhänta i dörren med hänvisning till att de kan komma tillbaka nästa dag.

Volontärerna Patricia Persson, Niklas Norlén, Joshua Maidza och Göran Wiklund samt verksamhetschefen Janne Kraft.
Bild: Elizabeth Forsmark

– De kommer till oss i tron att de ska få en matkasse men vissa dagar är allting slut redan efter en timme. Samtidigt – vi är inte en totallösning för personer i nöd, vi är en stöttning. Vi kan bara dela ut det vi får in varje dag, säger Janne Kraft.

Tanken är att matkassen ska innehålla frukt, grönsaker, mejerivaror, någon proteinkälla och torrvaror samt en separat kasse med matbröd.

– Men det är inte alltid vi kan leverera mejeri och protein, alltså dyrare varor. Vi möter nästan dagligen besvikelse, frustration och stress men självklart även stor tacksamhet. Men vi jobbar bara med gåvor som vi själva får in.

Antalet hjälpsökande är ungefär lika många som under förra året. Men konstellationen bland de hjälpsökande ser lite annorlunda ut. Allt färre ukrainare kommer till Matakuten.

– Vi möter nästan dagligen besvikelse, frustration och stress men självklart även stor tacksamhet, säger Janne Kraft.
Bild: Elizabeth Forsmark

– Många av dem har fått jobb och kan försörja sig själva bättre. Vissa har även flyttat tillbaka hem. Nu ser vi att det kommer fler bilburna med "medelinkomster". Det kan gå ganska snabbt att gå från en trygg miljö till att du behöver stöttning. Du kanske förlorar jobbet, blir långtidssjukskriven eller går igenom en jobbig skilsmässa, säger Janne Kraft som planerar att bli mer aktiv gentemot matbutikerna för att öka förståelsen för hur beroende Matakuten är av gåvor.

– Vi ska lägga fokus på att höja medvetenheten, komma ut i affärerna och möta personalen. Dessutom har vi hela livsmedelskedjan att bearbeta. I butiksledet uppstår en stor del av matsvinnet i samhället men vi har även producenter, odlare, tillverkare och grossister. Förra veckan donerade en odlare i Hälsingland 450 kilo potatis till oss. Dessutom bjöd han på frakten hit, säger Janne Kraft.

Matakutens verksamhet är beroende av volontärer, de 22 butiker i Gävle och Skutskär som skänker mat och de 24 partners som stöttar ekonomiskt till verksamheten. Andra bidrar med material och utrustning.

Bild: Elizabeth Forsmark